

Nu vertelde Otto openhartig hoe hij met zijn laatste verwanten het eens was geworden, dat hij Rothenfels weder zou gaan bewonen en daar zijn toekomst en bestemming lag.

„Maar we zouden dan ons lief, eenig kind bijna voor goed moeten missen!“, riep mevrouw mistroostig.

„Waarde heer“, sprak nu de huisvader, „t' wordt al moeilijker. Is het werkelijk noodig, dat ge u daarginds weer vestigt. Zijn de Nederlanden u zoo slecht bevallen? Ik voor mij zou niet willen rullen, vooral niet nu het in Duitschland zulk een verwarring is door den ontszettenden oorlog.“

Op die vraag was Otto volkomen voorbereid, en hij haastte zich dan ook te antwoorden:

„Zoo het alleen mij zelf betrou, mijn waarde heer, zou ik niets liever doen, dan uw voorbeeld volgen, en voorteerst hier rustig blijven wonen. Duitschland wordt, gelijk we allen weten, overstromd door legers die elkander bevechten, en het land plundren en verarmen. Mijn arm vaderland, de Palts, is nu geheel in handen van een vreemde vorst, die het Pausdom er weer wil invoeren en de Gereformeerden verjaagt. Blijf ik nu hier, dan kan ik wel mijn goederen daarginds laten beheeren, maar, om nuttig te zijn voor mijn arme onderdanen, moet ik bij hen zijn, onder hen wonen. Dan eerst kan ik hen beschermen, en het mischelen nog zoo ver brengen, dat het den Hervormden, althans op mijn goederen, vrij staat, ongehinderd te wonen. Ik ben vast besloten met Gods hulp de waarheid niet prijs te geven en het is zeer wel mogelijk, dat de heeren te Amberg, die onder den invloed der Jesuiten staan, ten slotte ook mij het land uitwijzen. Maar voor het oogenblik schijnt het zoo ver niet te komen, en daarom meenden wij allen, dat ik geroepen ben, thans weer op Rothenfels mijn intrek te nemen.“

Eenigzins verbaasd zagen de heer van Groenhevel en zijn vrouw hun gast aan, die met ongewoon ernst gesproken had. Zij kregen eerbied voor den jongen man, die buitenslands een makkelijk en rustig leven kon leiden, en toch liever verkoos het lot te deelen van hen, die gevaar liepen om des geloofs wille, uit huis en land verdreven te worden.

„Zoo beschouwd, verandert de zaak geheel“, sprak de oude heer, „en zal het noodig zijn, dat wij alles eens rijp overwegen. Bij gewichtige dingen zijn de Hollanders gewoon te zeggen: Men moet er nog eens op slapen. Vergun ons nog een paar dagen tijd, dan hopen wij te antwoorden.“

Van dat uitstel maakte Otto gebruik, om ook Clara van zijn plannen op de hoogte te stellen. Zij hoorde hem opletten aan, en met blijdschap vernam hij, dat althans hetgeen hij wilde, voor haar geen bezwaar zou zijn. En toen na enkele dagen haar ouders niet anders konden, dan hetzelfde verklaren, volgde weldra de verloving, die kort daarop met groote feestelijkheid op Groenhevel werd gevierd. Menigeen benijdde de aanstaande gravin. De tijd zou leeren of daartoe werkelijk reden was.

Voorloopig echter braken de jongelui althans zich daarmee het hoofd niet. Een terecht, voorzeker. Als de Heere Jesus ons vermaant, niet bezorgd te zijn voor den dag van morgen, hoewel te minder dan voor de eerstvolgende jaren!

Er was veel te doen daar de omstandigheden er toe droegen, het sluiten van het huwelijk niet lang uit te stellen. Toch was het een heerlijke drukte voor hen, die hoopten weldra voorgoed vereend te zijn.

De tijden waren er intusschen niet beter op geworden. Menigeen vroeg zich zelfs met belangstelling af, of ook hier zulke boose dagen aanstaande waren als thans in Duitschland.

En daar was alle reden tot. Nu de Keizerlijk-Roomsche partij in Duitschland had gezegd, lag ook het Protestantische Nederland aan de beurt. We zagen reeds vroeger hoe Spanje en Oostenrijk, wier vorsten aan elkaar verwant waren, nauw samen gingen. Spanje wilde in Nederland het even ver brengen als de keizer reeds in Duitschland was. Dat het hierbij alleerst tegen de Gereformeerden gericht was, maar verder ook tegen alle Protestanten, is ons reeds duidelijk geworden.

Zoo viel de dertigjarige oorlog in Duitschland met onze tachtigjarige strijd, gelijk ze dan ook later in hetzelfde jaar 1648, bij eenzelfde vrede, die van Munster, eindigen zouden. Zoo is begrijpelijk, dat onze Staten den koning van Denemarken, toen hij den Duitschen Protestanten te hulp kwam, met 3000 man krijgsvolk steunden. Zoo ook dat de Duitse stad Werl aan den Rijn vlak bij ons land een steunpunt was voor de Spaansche macht, die ons vaderland bedreigde, en tevens de gemeenschap met de Zuidelijke of Spaansche Nederlanden open hield.

Prins Maurits was in 1655 gestorven. Onder zijn opvolger Frederik Hendrik begon de oorlog met nieuwe kracht. Terwijl onze Prins voor 't Hertogenbosch lag, kwamen, om de belegerde stad te ontzetten, een Spaansche leger onder graaf van den Berg en een keizerlijk onder Montecuculi, tevens met het doel om heel onze Republiek te overweldigen. Een oogenblik is toen onze toestand zeer bedenkelijk geweest. De vijanden drongen door in Friesland en Groningen; Amersfoort werd ingenomen, ja tot bij Naarden vertoonden zich de strijders.

„Was de wonderdadige verrassing van Wezel door de onzen, die toen als middel in Gods hand het vaderland reddde. De geschiedenis is te bekend om die hier te verhalen, en ook de schoone uitroep van Frederik Hendrik toen hij het hoorde: „Is het zoo, dan is het louter een werk van God en niet van menschen!“

BRIEFWISSELING.

A. en V. te M. In orde ontvangen.
HOOGENBIJK.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPE: Krimpen a/d. Lek en Zalt-Bommel, R. E. van Arkel, prop. te Juthaas. — Nigtevecht, M. van Alphen, te Voorst.

AANGENOMEN: Wirdum (ze beroep), H. Hangelbroek, te Bonger.

BEDANKT: Staphorst, Oldemarkt en Paasloo, A. Dekkers, te Zevenhuizen (Gr.). — Oude- en Nieuwe-Bildt, R. Middeldorp, te Nieuw-Buinen.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPE: Lth. H. G. Botermans, te Gennep. — Eijden (toez.), E. van Loon, gepens. O. L. pred. te Dieren. — Winsum (toez.), H. R. Boerma, te Bellingwolde. — Leermens, Van Bruggen, te Roodeschool. — Woubrugge, A. van Kooten, te Steenwijk.

AANGENOMEN: Hippolytusheof op Wieringen, H. Stavenga, te Oude-Pekela. — Wilsum (toez.), G. Tichelaar, cand. te Nijland. — Someren en Lierop, F. C. Willekes, tijdelijk te Haarlem.

BEDANKT: Noorden, J. Dijkshoorn Am. cand. te Delft. — Klooster Ter-Apel (toez.), A. Basuin, te Lobith. — Westkapelle (toez.), J. A. van Selma, te Grijskerke. — Hellewou, G. J. Hooyer, cand. te Nieuwveen.

Advertentie

Uit de goede hand Gods ontvingen wij een welgeschapen DOCHTERTJE.

R. BEUKEMA, V. D. M.

A. C. BEUKEMA-SIEKEL.

Schietens (Fr.), 1 Nov. '12.

Voor de zoovele en hartelijke bewijzen van deelneming, van hier en elders ontvangen bij het overlijden van onzen geliefden Echtgenoot, Vader en Grootvader H. HIENSCH, betuigen wij bij deze onzen welgemeenden dank.

Namens allen,

Wed. D. HIENSCH-DE JONGE.

Veenendaal, 6 Nov. 1912.

GELDNOOD.

Was het Bestuur der Ned. Vereeniging van Vrienden der Waarheid niet in staat om aan het einde van de maand September het salaris van zijn oefenaar te betalen, en vreesde het dit ook in deze maand niet te kunnen doen, de Heere heeft uitkomst gegeven, want op het laatste oogenblik ontvingen wij een belangrijke som van de Kerk te Groningen B.

Op onze bede om hulp gewerd ons onder hartelijke dankzegging van Ds. G. H. v. K. te O. f. 1.50; Meij. N. N. te S. f. 1. Familie H. te A. f. 2.50; H. W. v. M. Sr. te A. f. 5; F. G. te A. f. 2.50; N. N. te N. f. 5; J. T. te A. f. 5; C. B. A. F. te D. f. 2.50; E. G. te N. f. 2.50; N. N. te A. f. 10; J. IJ. te H. f. 2.50; N. N. te N. f. 5; en opbrengst collecte van de Gereformeerde Kerk te Groningen B. f. 60.05 1/2; idem te Bussum f. 18.95. Thans is de kas weder ledig. Om aan de behoeften van dit jaar te kunnen voldoen hebben wij nog ongeveer f. 300 noodig.

De Heere Jesus heeft beloofd dat Hij in den dag Zijner toekomst tot Zijn volk zal zeggen: Wat gij aan den minste mijner broeders gedaan hebt, dat hebt gij aan Mij gedaan. Moge die toezegging velen tot weldadigheid aansporen.

Het Bestuur:

Prof. Dr. F. L. RUTGERS, Voorzitter.
Ds. B. VAN SCHELVEN, Vice Voorzitter.
G. H. A. GROSEHEIDE,

Secretaris-Penningmeester.

Leidschegracht 43.

Amsterdam, 5 Nov. 1912.

De Brochure van D. B. WIELENGA

Inzake

Hoogleeraarsbenoeming
verschijnt Vrijdag 15
November a.s. bij
W. TEN HAVE, Amsterdam

KERKMEUBILERIEN.

Gemakkelijke condities.

SCHIPPERS BROS. - DEN HAAG.
Stationsplein 67.

Dächsel, Het Oude Testament.

Dächsel, Verklaring v. h. geheele Oude Testament, met in den tekst ingelastichte verklaringen van de beroemde Godgeleerden uit alle tijden, 4de druk, bewerkt door Dr. H. van GRIETHUYZEN, 4 deelen, groot formaat, plm. 7000 bladz., gebonden in 4 prachtige solide h. leeren banden met vergulde rugtitels. Prijs bij uitgaaf f. 31.60, nu franco verkrijgbaar voor f. 15.00 bij J. WISTERS, Minrebroederstraat 13 te Utrecht. Bovendien ontvangt elke besteller van bovengenoemde Bijbelverklaring van Dächsel er GRATIS bij: J. CALVIJN, De Handelingen der Apostelen verklaard, uit het latijn vertaald door Ds. G. WIELENGA, 2 deelen, 962 bladz., in netten linnen stempelband, waarvan de prijs bij uitgaaf f. 5.25 was.

Bovengenoemde bijbelverklaring van Dächsel werd zeer aanbevolen door Dr. H. Bavinck, Prof. D. K. Wielenga, Dr. W. H. Gipsen, Prof. L. Lindeboom, Dr. van Rookeel en Dr. A. Kuiper schreef o.a. Dächsel is vergelijkenderwijs het beste wat te bieden valt, enz.

NIUW!

Wij brengen thans met enorm succes in den handel

prima, beslist reukelooze,
:- BRIKETTEN, -:

uitsluitend voor stoofverwarming
tijdens de Godsdienstoefeningen.

Zeer voordelig en gemakkelijk voor H. H. Koster, terwijl de hinderlijke stoverlucht en hoofdpijn veroorzakende walm absoluut is buitengesloten.

Stoomhoutschoolbrikettenfabriek
ELFERINK & LARDY - VRIEZENVEEN.

Overall Wederverkoopters gevraagd
- tegen flinke verdienste. -

NIUW!

NIUW!

De nieuwe jaargang is begonnen van

DE SPIEGEL.

ABONNEMENTSPRIJS / 0.75 per 3 maanden.

WEEK-ILLUSTRATIE VOOR
HET CHRISTELIJK GEZIN.

De Uitgever W. KIRCHNER.
Bloemgracht 133, Amsterdam.

Verschenen bij W. KIRCHNER, Amsterdam:

Een Nagel in de Heilige Plaats.

De reformatie der Kerk in de XIXe eeuw,
historisch getuigenis door J. C. RULLMANN.

BEVEIL EN AFSCHEIDING.

De prijs van dit omvangrijke werk van 336 bladzijden met
24 portretten is: Ingenaaid f. 2.20; in prachtband f. 2.90.

UITGAVE VAN
D. A. DAAMEN
DEN HAAG

BIBLIOTHEEK
VOOR
HOOFD
EN
HART

Met den twaalfden jaargang
is juist aangevangen.

Prijs, bij intekening:
drie gulden.

Vraagt prospectus.

ELKA
WATCH

met gangtabel
Kon. Ned. Meteorologisch Instituut.

BESTELT VOOR UZELF OF VOOR CADEAU:

Hij is onze Vrede

door M. van O. Ing. f. 1.75
2e druk. Geill. door Ingos Geb. f. 2.25

Tot Arbeid geroepen

door M. VAN DER STAAL.
Prijs f. 1.40 Gebonden f. 1.90

Uitgaven van W. KIRCHNER, Bloemgracht 133, Amsterdam.

Bijverdienste f. 30.-

per maand betaalt een groote Binnenlandsche Levens-
Verz. Mij. met lage tarieven aan alle soliede personen,
die / 2000.- Levensverz. per maand kunnen aan-
brengen. Br. fr. ond. No. 3574 a/h Cent. Adv.-Bur.
MAX. R. NUNES, Amsterdam.

L. G. WEISZ & Co.,

Commissionairs in Effecten,
WESTERMARKT No. 21
AMSTERDAM.

IEDEREEN LEERT

gemakkelijk, vlug en goedkoop de
Piano of het Huisorgel bespelen, enkel en alleen
door de groote, volledige methode van
J. VAN ROSSUM.

DE VLUJGE PIANIST.

Handleiding om zonder onderwijzer,
alleen door zelfonderricht, gemakke-
lijk en spoedig Piano of Orgel te leeren
spelen, 4e herziene druk, compleet in
195 lessen:

1e cursus, les 1-50, v. f. 2.25.
2e cursus, les 51-100, v. f. 2.25.
3e cursus, les 101-150, v. f. 2.25.
4e cursus, les 151-195, v. f. 2.25.

Wie al de vier cursussen, zijnde het
geheele Werk compleet, in één koop, be-
staalt slechts f. 7.50. Vele honderden per-
soonen in den lande hebben reeds aan deze
methode hunne bedrevenheid in het klavierspel
te danken. Verzending franco na ontvangst
van betaling per postwissel. D. BOLLE,
Bazaar van Goedkoopse Boeken, Hang 98,
Rotterdam.

UITGAVEN van J. H. BOS te

Kampen:

Verklaring van het Kort Begrip der
Christelijke Religie,
voor onze Catechisanten

door

Ds. G. ELZENGA.

5de druk. - Prijs f. 1.-, geb. f. 1.40.

De Gereformeerde Geloofsleer
ten dienste van Zelfonderricht, en
voor Huis-, School-, Catechisatie-
en Jongel.-Vereen. gebruik

door

Ds. G. WISSE.

3e druk. - Prijs f. 0.60, geb. f. 0.90.

Eenige korte Vragen voor
de Kleine Kinderen

door

JACOBUS BORSTIUS.

5de druk. Prijs 6 cent, 25 ex. à 5 ct.

Eenige opgaven bij de Bijbelles

door

Ds. M. SIKES.

5de druk. Prijs 6 cent, 25 ex. à 5 ct.

Verzonden:

JOHANNES DE DOOPER.
De weghereider des Heeren.

door

Dr. P. A. E. SILLEVIS SMIT.
Volksuitgave.

Prijs thans slechts f. 1.50
in stempelband f. 1.90

Verkrijgbaar in den Boekhandel,
of na ontvangst van het bedrag bij
den Uitgever

H. A. VAN BOTTENBURG,

Amsterdam.

Er is tot beden geen werk ver-
schenen, dat de geschiedenis zoo vol-
ledig gaf. Bovendien is het aan-
trekkelijke van dit boek gelegen
in den vorm, die, in boeiende
tafelreizen, heel de historie als
een panorama aan ons oog doet
voorbijgaan.

LEVENSVZERZEKERING

de Nederlanden in 1845

BRAND - VERZEKERING
INBRAAK

DEN HAAG (vroeger Zutphen). Directie HENNY.
KAPITAAL f. 1,000,000.00
RESERVEFONDS reeds f. 1,100,000.00

KALVERSTRAAT 206
KIEK. ELKA WATCH
HET BESTE HORLOGE f. 12.50.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:

Voor de Vereeniging:

Aan Contributien:

door den heer Dr. Joh. S. Langen te Gouda f. 78;
door den heer A. Pijl uit Alblasserdam f. 36.50; uit
Sliedrecht f. 13; uit Nieuw Lekkerland f. 42; namen
f. 111.50; door den heer W. Graafhuis te
Groningen f. 300; door Ds. D. Hoek te Eekhuizen
f. 158; door den heer M. W. Camping te Exmora
f. 9.50; van M. te U. f. 4; door den heer J. van
Galen te Voorthuizen f. 121; van het Local
Comité Amsterdam 35 storting f. 830; door den
heer Jan van Zanten uit Driebergen f. 25; uit
Zelz f. 350; namen f. 375; door den heer J. W.
Koning Sr. te Leidschendam f. 280.50; door den
heer J. Hess te Delfshaven f. 37.75; door den
heer P. Hoogvliet te Sloten (N.-H.) f. 6; door
Dr. R. de Jager te Scherpenzeel f. 20.25; door
den heer J. de Boer te Wetsinge f. 27.50; door
den heer J. Nootgedagt te IJlst f. 75.50; door
den heer L. Schiehart te Lochem f. 71; door
Ds. H. Binnema te Arum f. 24; door Ds. M.
van Alphen uit Voorst f. 23; uit Wilp f. 2; uit
Tweello f. 1, samen f. 266.

Aan Collecten (voor de Theol. faculteit):
van de Gereformeerde Kerk te Baambrugge
f. 3.49; te Zaamslag f. 45.05; te Alblasserdam
f. 26.89; te Gasselter Nijveveer f. 12.21 1/2; te Norg
f. 2.76 1/2; te Vries f. 4.38; te Haulerwijk f. 2.80 1/2;
te Zuidlaren f. 8.14; te Assen f. 49.81; te Borgz
f. 6.79; te Smilde B. f. 2; te Roden f. 9.41; te
Een f. 1.25; te Appelscha f. 5.88; te Smilde A.
f. 6.34; te 's Gravenhage f. 203.64 1/2;
te Amersfoort A. f. 23.84 1/2; te dito B. f. 14.41;
te Baarn f. 27.56; te Bunschoten A. f. 17.48; te
dito B. f. 27.89; te N. Loosdrecht f. 4.55 1/2; te
O. Loosdrecht f. 6.75 1/2; te Maarsseveld f. 2.81;
te Scherpenzeel f. 9.70; te Soest f. 2.50; te
Veenendaal f. 11.01; te Westbroek f. 8; te Aduard
f. 13.71 1/2; te Bedum A. f. 14.53; te dito B. f. 2.85;
te Keinge f. 9.25 1/2; te Groningen A. f. 71.11; te
dito B. f. 59.15; te Haren f. 16.79; te Hoogkerk
f. 6.24; te Kleiwinderwerf f. 4.56 1/2; te Sappemeer
f. 11; te Ten Boer f. 8.61 1/2; te Thesinge f. 10.84;
te Wetsinge f. 9.44 1/2; te Zuidbroek f. 7.01 1/2; te
Zuidwolde f. 14.52; te Boerakker f. 3.01; te
Kumail f. 10.58; te Grootegat f. 5.32; te
Kornhorn f. 9.93; te de Leek f. 8.46; te Luitge
f. 4.21; te Marum f. 10.78; te Munnekeijl f. 11.27;
te Nieuw f. 11.43 1/2; te Oldenhove f. 7.30; te
Oudekerk f. 8.18; te Stroobos f. 11.34 1/2; te Wilp
f. 2.48 1/2; te Zevenhuizen f. 6.74; te Doensburg
f. 8.75 en f. 11.08 1/2 samen f. 19.83 1/2; te Edt
f. 20.78; te Nijmegen f. 8.88; te Lunenburg f. 4.41;
te Rubroort f. 4.70; te Homburg f. 2.40; te
's Gravenzande f. 18.85; te Oostburg f. 12.63.

Aan Schenkingen:

gevonden in de collecte Funenkerk f. 1.
door den heer W. Hovy van mei. S. v. te
U. f. 50; door mr. C. v. d. Velde van de
Jongedochters Vereeniging te Schiedam f. 5.

Voor de Medische Faculteit:

(Contributien): door Ds. D. Hoek te
Eekhuizen f. 16; door den heer J. de Boer te
Wetsinge f. 2; door den heer L. Schiehart te
Lochem f. 20.50.

door den heer C. J. Sierk te stad a/d. Haring-
vliet f. 4.50; door den heer D. Bremmer te
Waddingsveen f. 6; door den heer W. Mol te
Idskaten f. 4.50; door Ds. J. van Hattin-
gen te Hoek van Holland f. 2.50; door den
heer H. Bidding te Elst f. 2; door Ds. N.
Oosterhof uit Hilaard f. 4.50; door den heer
C. A. Joosse uit Charlois f. 10; uit Hoogvliet
f. 1, uit Kattendrecht f. 12.50; uit Pernis f. 1;
uit IJsselmonde f. 20.50; samen f. 45; door den
heer J. Koning Jr. te Leiden f. 14.25;
door den heer R. D. Hoornstra uit Piam f. 3;
door den heer Mr. A. ter Weele uit Delden f. 1;
uit Eenschede f. 3, samen f. 4; door den heer
F. Elders te Delft f. 13.

(Schenkingen): van Mevr. Wed. H. te N.
f. 100; van Ds. H. W. J. van Baalen te Nijmegen
uit het huisbuis f. 7.60.

Voor een Nieuw Gebouw:

Prov. Comité Noord-Holland, Penningmeester
L. G. Weisz: van J. A. E. f. 1, meij. G. E.
f. 0.50, beiden te O. T., samen f. 1.50.

Provinciaal Comité Noord-Brabant, Penning-
meester A. C. van Drimmelen te Klundert:
van de familie B. te G. f. 7.

H. W. v. MARLE Jr. Penningmeester.
Amsterdam, Keizersgracht 122.

Plaatsgebr. noodzaak ons Advertentie uit
een volgend Nr. uit te stellen.

Boek- en Courantdruckerij:
De Boeken van J. A. H. N. J. A. H. N. J. A. H. N.
Amsterdam.

blad we
Bijdragen va
dit blad betref
aan de ADRI
Insendingen,
kunnen voor k

Da

Blijkt reed
voor wat i
plaatst, toch
ernstiger ra
dat de vloek
ook de dier
maar bijna
van, wat di
stuk der S
onze belijde
is, in over
Nu schep
met en cre
besef, zonde
schepselen
diag betref
er weinig to
de Heere z
éne stroom
waterval op
raakt voor
is 't ons o
wilg opkom
ons niet, of
of meerder
van de doo
over in een
is het met
stoffen en p
reeds bij t
we 't besta
eenig creatu
overeen heb
dit nog noo
zelve, maar
waarom God
zooveel schad
men nu aan
mensch na d
ons besef d
maar in den
blijven we
spronkelijke
bevatte, geen
wen gaf, en
op. Maar he
staan, zoo w
wereld toch
menschenkin
gemeen. Als
elk beest d
Job 12 : 7
beesten en
en het gevo
te kennen ge
zij zal 't u
visschen der
uit alle dese
doet? als
wijs geneg
geleider dar
dieren? als
beest bij u? e
in de visioe
zoo bij Eze
aanmerklijke
ons den ind
werens te d
van recht of
We tuchtig
veel meer, m
waarnemen,
te zwaar bel
nu het arme
niet op kan
bloedstrie
len we dat e
dit af, dan
stem hieteg
Overheid tus
heid te kee
moogt dit ni
of ijer kom
steenhouwer
marmer door
en breekt, d
maar dan d
het stuk m
metaal mist
tegen voelt i
't dier te re
kent 't leve
mishandelt,
dat er onder
onder kinde
een kind en
afrekt en d
voor het lijf
gaat, verhar
Nu maakt